

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності

Матеріали
IX Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю

4 грудня 2025 року

Херсон

УДК 37.018
Т 33

Редакційна колегія:

Жорова І. Я. – доктор педагогічних наук, професор;

Кузьменко В. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Слюсаренко Н. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Кохановська О. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Одайник С. Ф. – доктор філософії, доцент.

Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (4 грудня 2025 року, м. Херсон) / за ред. Кузьменка В. В., Слюсаренко Н. В.: Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2025. 380 с.

Збірник містить матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності». У працях авторів розглянуто теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності в умовах суспільних трансформацій і глобальних викликів; стратегії управління закладами освіти в період воєнного стану та повоєнного відновлення; професійний і особистісний розвиток педагогічних та управлінських кадрів у системі неперервної освіти й сучасних освітніх практик; цифрову трансформацію систему освіти й управління на основі інновацій, освітньої аналітики та технологій штучного інтелекту; освіту як простір формування цінностей, громадянської відповідальності, патріотизму; міжнародну співпрацю та інтеграційні процеси у сфері освіти і науки.

УДК 37.018

Статті подано в авторській редакції. Відповідальність за точність викладених у публікаціях фактів несуть автори.

© **КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2025**

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гарасюк О. Т., Водяна В. О. Символічне значення образів природи у народних піснях: методичні підходи до роботи на уроках музичного мистецтва у початковій школі.....	67
Гвоздій С. П. Підготовка докторів філософії до викладацької діяльності у сучасних умовах.....	70
Горбатюк Р. М., Білан Н. М. Міжнародна практика у структурі професійної підготовки майбутніх інженерів-енергетиків.....	74
Гринцевич О. В., Перепелка О. Г. Освіта як простір формування цінностей, громадянської відповідальності, патріотизму.....	77
Грогуль А. С., Кобилянський О. В. Дуальна форма здобуття освіти у галузі електричної інженерії: умови ефективного функціонування та перспективи розвитку.....	80
Губ'як В. Д., Лісова Н. В., П'єнтий О. П., Ткачук О. П. Облік проведених занять – важливий фактор стабільності управління освітнім закладом.....	82
Данилова О. І. Педагогічна супервізія: цілі, завдання та функції.....	87
Данилюк С. С. Цифрова екосистема університету: інтеграція аналітики, штучного інтелекту та сервісів у період воєнних викликів.....	91
Дереш В. С., Моніч В. В. Тьюторські технології в забезпеченні соціальної автономії дітей з ООП.....	95
Джеджула О. М. Трансформація графічної підготовки студентів в умовах цифрового суспільства.....	97
Доскоч А. С., Кобилянська І. М. Професійна мобільність як ключова компетентність сучасного менеджера.....	100
Дягилева О. С., Юрженко А. Ю., Свирида В. С. Міжнародна співпраця у сфері морської освіти та підготовки.....	102
Жулінська Г. М., Кохановська О. В. Формування культури добробуту в школі: роль соціально-емоційного навчання у розвитку здорового освітнього середовища.....	105
Заболотенко Д. М. Цифрові технології як інструмент удосконалення управління інформаційними потоками в публічному управлінні.....	109
Зайченко І. В. Григорій Ващенко про майбутню систему освіти в самостійній Україні.....	112
Золотаревська Н. С. Теоретико-методичні основи створення SMART-школи як моделі ефективної організації освітнього процесу на базі інноваційних технологій.....	119
Зубко А. М. Основні закономірності та принципи навчання дорослих в умовах війни.....	123
Іваник Т. М. Сутнісна характеристика поняття конкурентоспроможності у сфері освіти.....	127
Казаковцева О. М. Організаційно-педагогічні умови розвитку професійної компетентності вчителя в умовах освітніх змін.....	131
Калаур С. М. Психологічні аспекти формування конфліктологічної компетентності.....	136
Калько І. В. Механізми відновлення освітніх втрат в закладах загальної середньої освіти.....	138
Касаткін О. С. Сучасна літературна освіта: європейський досвід та українські реалії першої третини XXI століття.....	140
Касьянова О. В. Трансформаційні процеси в підвищенні кваліфікації педагогів у післядипломній освіті: адаптивна модель в умовах війни.....	144
Кипаца М. Л., Водяна В. О. Творчість Наталії Май, Ольги Янушкевич, Богдани Фільць у контексті методики викладання музичного мистецтва в початковій школі.....	147

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

траекторій; розвивати системи підтримки педагогічного благополуччя в умовах кризи, завдяки інституційним ініціативам та партнерським зв'язкам.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів (тез доповідей) 2-го Міжнародного наукового форуму [за заг. ред. Г. В. Єльнікової; ред. кол.: Л. О. Ануфрієва, Л. О. Бачієва, М. Л. Ростока, З. В. Рябова; упоряд. Я. Й. Васильченко]. Київ-Харків-Запоріжжя, 2023, 323 с. URL: <https://surl.lunprkik>.
2. Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів (тез доповідей) 4-го Міжнародного наукового форуму / за заг. ред. Г. В. Єльнікової; ред. кол.: О. Л. Ануфрієва, В. М. Гладкова, Г. Ю. Кравченко, З. В. Рябова; упоряд. І. С. Лапшина. Київ: Юстон, 2025, 329 с. URL: <https://surl.li/svptde>.
3. Єльнікова Г., Жук М., Кретович С. Адаптивне управління закладами освіти в умовах воєнного стану в Україні. Адаптивне управління: теорія і практика. *Педагогіка*. 2023. № 16 (31). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-16\(31\)-01](https://doi.org/10.33296/2707-0255-16(31)-01).
4. Kyrychenko, M., Prošina, O., Kravchynska, T., Shven, Y., Komarovska, O., Ivchenko, T. Transformation processes in non-formal education: a project of interregional cooperation of the Ukrainian Open University of Postgraduate Education. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2021. Vol. 11, Iss. 2 (SI). P. 156–164.
5. OECD. OECD Skills Strategy Framework and Dashboard. Paris: OECD Publishing, 2024. URL: <https://www.oecd.org/en/data/insights/data-explainers/2024/05/oecd-skills-strategy-framework-and-dashboard.html>.

Кипаца М. Л., Водяна В. О.*

ТВОРЧІСТЬ НАТАЛІЇ МАЙ, ОЛЬГИ ЯНУШКЕВИЧ, БОГДАНИ ФІЛЬЦ У КОНТЕКСТІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Сучасна освітня парадигма в Україні, представлена концепцією Нової української школи (НУШ), вимагає від викладання музичного мистецтва переходу від репродуктивного до продуктивного та креативного підходу. Ключовим завданням є формування творчої, національно свідомої особистості через залучення до якісного, актуального та змістовного музичного матеріалу [1].

Актуальність вибору теми зумовлена необхідністю науково-методичного обґрунтування інтеграції творчості сучасних українських композиторів Наталії Май, Ольги Янушкевич та Богдани Фільц – у навчальний процес початкової школи. Їхній доробок, що охоплює як популярні, так і академічні жанри, дозволяє повноцінно реалізувати поліхудожній та компетентнісний підходи.

Підбір репертуару в НУШ вимагає інтеграції різних видів музичної діяльності (співи, слухання, музикування, рух) [4]. Творчість сучасних композиторів дає змогу реалізувати цей принцип найбільш повноцінно.

---

* © Кипаца М. Л., Водяна В. О.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Пісенний доробок Наталії Май вирізняється прозорою формою, лаконічною гармонічною мовою та чітким, запам'ятовуваним ритмом, що є ідеальним для розвитку вокально-хорових навичок у початкових класах. Її твори охоплюють широке коло тем.

Пісні «Україна в нас одна», «Батьківський поріг» та «Вкраїна калинова», у яких звучить патріотичне виховання, можуть бути використані в 1-2 класах для розвитку дихання, унісону та формування громадянської компетентності через змістове наповнення тексту.

Обрядова та календарна тематика відчувається у піснях «Червона калина» або «На свято Миколая» та є чудовим матеріалом для знайомства з народними традиціями та обрядовістю, інтегруючись із курсом «Я досліджую світ».

Формування емоційної сфери відчувається у пісні «Кап-кап» (про дощ), що дозволяє відпрацьовувати нюанси динаміки та темпу, а пісня «Виглядаєм сонечко» — розвивати світлу, відкриту манеру співу [3].

Творчість Ольги Янушкевич часто акцентує увагу на ігровому та театралізованому характері. Її пісні, завдяки використанню діалогів, повторів та простих, але виразних мелодій, є незамінними як для рухової активності (до прикладу пісня «А ми любимо читати», яка легко перетворюється на музичну фізкультурхвилинку або ритмічну гру), так і для театралізації. Наприклад, пісня «Дитинства світ» або «Веселкова пісня» можуть стати основою для невеликих музичних сцен, що сприяє розвитку комунікативних навичок та емоційного розкряпачення.

Також за допомогою пісень Ольги Янушкевич розвивається почуття ритму. Наприклад, «Пісня про дружбу» має чіткий маршовий ритм, який легко відтворюється Body Percussion (мистецтво створення ритму та музики за допомогою рухів власного тіла, таких як плескання в долоні, тупотіння ногами, клацання пальцями та інші звучні жести) [2].

Твори Богдани Фільц представляють академічну гілку дитячої музики. Її фортепіанні цикли, зокрема «Лемківські варіації», а також «Три п'єси на теми лемківських народних пісень» (використовується для ознайомлення з регістровою та динамічною контрастністю, розвиваючи у дітей здатність до образного сприйняття легкості та польоту), «Музичні присвяти» (служує для аналізу артикуляції (staccato, legato) та ритмічної пульсації), «Ліричний прелюд» (дає можливість обговорити тему темпу та характеру музики (повільний, сумний), формуючи емпатію і є ідеальним матеріалом для слухання музики та формування музичного словника) [5].

Висока художня якість цих композицій сприяє естетичному вихованню та забезпечує наступність між початковою музичною освітою та подальшим навчанням.

Ефективна методика викладання музичного мистецтва на матеріалі творчості Наталії Май, Ольги Янушкевич та Богдани Фільц ґрунтується на принципах педагогіки співробітництва,

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

поліхудожнього виховання та ігрового навчання.

Твори Наталії Май та Ольги Янушкевич є чудовою базою для розробки інтегрованих уроків. Наприклад, пісні Наталії Май про природу («Три тополі», «Білий сніг», «Гуси-лебеді»...) можуть бути поєднані з уроками образотворчого мистецтва (малювання під музику) та літературного читання (вивчення віршів про природу). На основі пісні «Тільки в нас на Україні» може бути організовано проєктну діяльність із залученням елементів хореографії та створення візуальних презентацій [2; 3].

При ознайомленні з інструментальними творами Богдани Фільц необхідно застосовувати методи, які активізують емоційну реакцію дитини. До таких прийомів належать: «пластичне інтонування» (рухове відображення мелодії), «створення графічної партитури» – відображення динаміки та темпу за допомогою ліній та символів; елементарний аналіз форми – учні визначають, скільки разів повторюється головна тема, наприклад, у п'єсі «Калейдоскоп настроїв» [5].

Пісні з чітким ритмом (Наталії Май, Ольги Янушкевич) можна супроводжувати грою на дитячих ударних інструментах (маракаси, трикутники). Наприклад, у пісні «Дитинства світ» Ольги Янушкевич прості ритмічні фігури можна розподілити між різними групами інструментів, що сприяє розвитку координації та почуття ансамблю. А прості гармонічні звороти у піснях Наталії Май можуть бути використані для елементарної імпровізації на металофонах.

Творчість сучасних українських композиторів Наталії Май, Ольги Янушкевич та Богдани Фільц є фундаментальним ресурсом для реалізації освітніх завдань, поставлених перед викладанням музичного мистецтва в початковій школі. Завдяки їхній жанровій різноманітності (від естрадно-орієнтованих пісень до академічних мініатюр) їхній доробок дозволяє збалансувати репертуар та застосовувати інтегративні, ігрові та діяльнісні методики, що є ключовим для формування компетентностей молодших школярів.

Системне впровадження творів цих композиторів у навчально-виховний процес є стратегічним кроком до модернізації музичної освіти, виховання у молодших школярів глибокої поваги до національної культури та формування активної, творчої особистості.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво»: Міністерство освіти і науки України: наказ №358 від 19.03.2024. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects>.
2. Музиченко Я. Композиторка Ольга Янушкевич: Пісня має виховувати. *Україна молода*, Випуск № 115, 26.09.2017. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3216/>.
3. Наталія Май: офіційний сайт (біографія, дискографія, збірники для шкіл). URL: https://www.nataliamay.com/?utm_source=chatgpt.com/.
4. Про затвердження Стандарту початкової музичної освіти, що здобувається одночасно з початковою та базовою середньою освітою : наказ МКІП від 29.07.2024 № 524. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0524921-24>.

5. Савка І. Р. Особливості музичної мови фортепіанних циклів Богдани Фільц: дипломна робота на здобуття ступеня магістр. Львів: Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка, 2021. URL: <https://lnma.edu.ua/wp-content/uploads>.
6. Юрчишина І. А. Початкова музична освіта в Україні: кваліфікаційна робота на здобуття ступеня магістр. Київ: інститут практичної культурології та арт-менеджменту, 2021. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle>.

Кізима І. М.*

ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ У КОЛЕДЖАХ США ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

Упродовж трьох століть в США нагромадився значний досвід з підготовки фахів у галузі економіки та фінансів. Його вивчення і творче використання може стати вагомими чинниками удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців в Україні, зокрема, в коледжах як закладів фахової передвищої освіти.

Певні орієнтири для вивчення означеної проблеми дають дослідження українських науковців (Б. Дуб, М. Велущак, Н. Войнаровська, В. Ільїна, Г. Кравчук, Л. Огнівко, В. Палінчак, О. Тарасова та ін.). Вони розкривають структуру економічної освіти в США, однак акцентують на професійній підготовці магістрів економічного профілю в університетах. Більш предметно і ґрунтовно розвиток економічної та фінансової освіти в коледжах розкривається в працях американських науковців (Дж. Бретвейт, М. Фей, А. Мусса [3], Д. Маркотт [2], Дж. Санчес [3] та ін.), які складають основне теоретичне і фактографічне підґрунтя для нашого дослідження. Спираючись на їхні матеріали окреслимо структуру та основні типи коледжів США і в такому контексті з'ясуємо особливості здобуття в них економічної фінансової освіти.

Найпопулярнішими є громадські коледжі (Community Colleges), де здобувачі освіти за два роки навчання можуть за відповідними програмами отримати три ступені. Перший (А) – асоційований спеціаліст з економіки (Associate of Arts (AA) in Economics). Це базова дворічна програма, яка готує студентів до навчання на 3-му курсі університету за т. зв. трансферними програмами (transfer program). Вона містить загальноосвітні курси та основи економічної теорії і банківської справи. Другий ступінь (В) – асоційований науковий співробітник у галузі бізнесу / бізнес-адміністрування (Associate of Science (AS) in Business / Business Administration). Він передбачає підготовку за програмою ширшого бізнес-профілю, але з обов'язковими курсами економіки. Третій ступінь і програма (С) – це кар'єрні / прикладні програми – прикладний ступінь молодшого спеціаліста (Career / Applied Programs (AAS) – Applied Associate Degree). Це найбільш популярна диференційована професійні програми з бізнесу, менеджменту, бухгалтерії, фінансів, яка містить

---

* © Кізима І. М.